

Godišnji financijski izvještaji neprofitnih organizacija za 2021.

Igor Milinović, mag. oec.

U članku se pojašnjava predaja godišnjih financijskih izvještaja neprofitnih organizacija u FINA-u za 2021. godinu.

1. Tko je obveznik sastavljanja godišnjih financijskih izvještaja

Godišnje financijske izvještaje sastavljaju sve neprofitne organizacije.

Propisi temeljem kojih se sastavljaju financijski izvještaji neprofitnih organizacija su:

- Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija (Nar. nov., br. 121/14 - u nastavku teksta: Zakon),
- Pravilnik o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija (Nar. nov., br. 31/15, 67/17, 115/18 i 21/21).

Za sastavljanje godišnjih financijskih izvještaja neprofitnih organizacija bitna je i *Uputa za izradu i predaju financijskih izvještaja neprofitnih organizacija za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2021.* (u nastavku teksta Uputa), koja je objavljena 30. prosinca 2021. na mrežnim stranicama Ministarstva financija.

Ovisno o vrijednosti imovine i visini prihoda, neprofitne organizacije predaju u FINA-u slijedeće financijske izvještaje:

- obveznici dvojnog knjigovodstva predaju: Obrazac BIL-NPF i Izvještaj o prihodima i rashodima: Obrazac: PR-RAS-NPF;
- obveznici jednostavnog knjigovodstva predaju Obrazac: G-PR-IZ-NPF;
- neprofitne organizacije koje tijekom poslovne godine nisu imale niti jedan poslovni događaj, niti u poslovnim knjigama nisu imale podatke o imovini i obvezama predaju Obrazac: IZJAVA-NPF.

2. Rok i način predaje financijskih izvještaja

Prema čl. 10. st. 2. i čl. 12. st. 7. *Pravilnika o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i registru neprofitnih organizacija*, financijski izvještaji predaju se u FINA-u za poslovnu godinu u roku od 60 dana od isteka izvještajnog razdoblja.

ističemo...

Dakle, neprofitne organizacije predaju u FINA-u **godišnje financijske izvještaje za 2021. godinu najkasnije do 1. ožujka 2022.**

FINA nakon navedenog roka neće zaprimati financijske izvještaje. Financijske izvještaje na propisanim obrascima moguće je predati FINA-i:

- u elektroničkom obliku s ugrađenim kontrolama, koji su dostupni na internetskoj stranici Ministarstva financija i FINA-e, ili
- putem papirnatih obrazaca.

Prema Uputi, uz elektroničku verziju obrasca predaje se i ispis Referentne stranice koju potpisuje zakonski zastupnik odnosno osobe ovlaštene za zastupanje. Zbog pogrešaka koje su moguće pri ručnom unosu podataka iz papirnatih obrazaca u bazu FINA-e, preporuka je, kad je to moguće, predavati izvještaj u elektroničkom obliku. Financijski izvještaj u elektroničkom obliku popunjava se isključivo pomoću računala i predaje FINA-i u e-obliku na CD-u ili USB-u odnosno u e-obliku putem Interneta.

3. Podnošenje financijskih izvještaja za neprofitne organizacije koje imaju podružnice

Neprofitne organizacije koje imaju podružnice koje nemaju svoju pravnu osobnost (nemaju svoj matični broj i OIB) podnose jedan financijski izvještaj na razini pravne osobe. Dakle, podružnice (organizacijski dijelovi neprofitne organizacije) bez pravne osobnosti ne podnose financijske izvještaje FINA-i.

4. Vjerske zajednice

Sukladno čl. 2. st. 3. Zakona, vjerske zajednice izuzete su od obveze sastavljanja i predaje financijskih izvještaja. Međutim, neprofitne

organizacije kojima je osnivač vjerska zajednica obveznici su sastavljanje i predaje financijskih izvještaja FINA-i.

5. Političke stranke

Sukladno čl. 2. st. 2. Zakona, odredbe toga Zakona primjenjuju se na političke stranke vezano na vođenje poslovnih knjiga i upis u Registar neprofitnih organizacija, ali se na političke stranke NE primjenjuju odredbe o sastavljanju i predaji financijskih izvještaja. Dakle, političke stranke ne predaju godišnje financijske izvještaje FINA-i.

6. Ustanove

Ustanove kojima su osnivači fizičke i pravne osobe, a temeljni cilj njihovog osnivanja i djelovanja je stjecanje dobiti, NE predaju financijske izvještaje za neprofitne organizacije, već vode računovodstvo i predaju financijske izvještaje za poduzetnike.

7. Predaja financijskih izvještaja neprofitnih organizacija koje vode jednostavno knjigovodstvo

7.1. Koje neprofitne organizacije mogu voditi jednostavno knjigovodstvo

Prema odredbama Zakona, neprofitna organizacija koja ima vrijednost imovine uzastopno u prethodne tri godine manju od 230.000,00 kuna na razini godine i godišnje prihode uzastopno u prethodne tri godine manje od 230.000,00 kuna na razini godine, nije u obvezi vođenja dvojnog knjigovodstva i sastavljanja te predaje financijskih izvještaja.

Ako neprofitna organizacija ispunjava navedene uvjete i želi voditi jednostavno knjigovodstvo, zakonski zastupnik neprofitne organizacije dužan je donijeti Odluku o vođenju jednostavnog knjigovodstva i primjeni novčanog računovodstvenog načela. Ta Odluka mora se donijeti u roku predviđenom za podnošenje godišnjih financijskih izvještaja za prethodnu poslovnu godinu i važeća je dok neprofitna organizacija zadovoljava navedene uvjete, odnosno do opoziva.

Navedena odluka se ne dostavlja niti jednom tijelu, već se arhivira kod neprofitne organizacije.

Neprofitna organizacija koja prelazi na vođenje jednostavnog knjigovodstva, obavještava o tome Ministarstvo financija putem Obrasca: RNO-P (Obrazac Promjene u registru neprofitnih organizacija). Obrazac je moguće preuzeti na internetskim stranicama Ministarstva financija i to na sljedeći način: www.mfin.hr ➔ Neprofitne organizacije ➔ Registar neprofitnih organizacija ➔ 1. Za promjene: Obrazac: RNO-P. Obrazac se može preuzeti u Excel-u.

7.2. Poslovne knjige kod jednostavnog knjigovodstva

Vođenje jednostavnog knjigovodstva i primjene novčanog računovodstvenog načela propisane su od članka 52. do članka 57. Pravilnika o neprofitnom računovodstvu i računskom planu.

Neprofitna organizacija koja primjenjuje vođenje jednostavnog knjigovodstva i novčanog računovodstvenog načela, obvezna je voditi sljedeće poslovne knjige:

- 1) Knjigu blagajne,
- 2) Knjigu primitaka i izdataka,
- 3) Knjigu ulaznih računa,
- 4) Knjigu izlaznih računa i
- 5) Popis dugotrajne nefinancijske imovine.

Osim navedenih poslovnih knjiga neprofitna organizacija može voditi druge knjige i pomoćne evidencije prema posebnim propisima i svojim potrebama.

Detalnije o vođenju jednostavnog knjigovodstva možete pročitati u članku „Vođenje jednostavnog knjigovodstva kod neprofitnih organizacija“ koji je objavljen u RiPup-u br. 7/2021.

7.3. Što predaje neprofitna organizacija koja vodi jednostavno knjigovodstvo

Neprofitna organizacija koja vodi jednostavno knjigovodstvo mora predati *Godišnji financijski izvještaj primitaka i izdataka* tj. Obrazac: G-PR-IZ-NPF. Navedeni obrazac za 2021. godinu predaje se u FINA-u najkasnije do 1. ožujka 2022.

Neprofitna organizacija koja je obvezni vođenja jednostavnog knjigovodstva u zaglavlju **Referentne stranice** na pitanje: „obveznik vođenja dvojnog knjigovodstva“ odgovara (NE). Potrebno je označiti i razdoblje za koje se izvještaj sastavlja odabirom razdoblja 2021-12 u polju „Oznaka razdoblja“.

Tijekom godine neprofitna organizacija koja vodi jednostavno knjigovodstvo nema obvezu predavati nikakve druge financijske izvještaje. Međutim, neprofitna organizacija koja vodi jednostavno knjigovodstvo mora za 2021. sastaviti i bilješke ali se one nikome NE predaju već se samo arhiviraju u neprofitnoj organizaciji.

8. Predaja financijskih izvještaja neprofitnih organizacija koje vode dvojno knjigovodstvo

Godišnji financijski izvještaji neprofitnih organizacija koje vode dvojno knjigovodstvo su:

- Bilanca: Obrazac BIL-NPF;
- Izvještaj o prihodima i rashodima: Obrazac: PR-RAS-NPF;
- Bilješke.

U nastavku dajemo određene napomene vezane uz sastavljanje pojedinih godišnjih financijskih izvještaja.

U Obrascu PR-RAS-NPF (Izvještaj o prihodima i rashodima):

- ne mogu biti istodobno popunjeni AOP 149 Višak prihoda i AOP 150 Manjak prihoda;
- ne mogu biti istodobno popunjeni AOP 151 Višak prihoda - preneseni i AOP 152 Manjak prihoda - preneseni;
- ne mogu biti istodobno popunjeni AOP 154 Višak prihoda raspoloživ u sljedećem razdoblju i AOP 155 Manjak prihoda za pokriće u sljedećim razdobljima;
- od AOP 164 do AOP 169 traži se iskazivanje vrijednosti ostvarenih investicija u novu dugotrajnu imovinu. U navedene pozicije iskazuju se ulaganja (prometi) u dugotrajnu imovinu tijekom 2021., a ne stanja;
- porez na dobit iskazuje u retku AOP 153 - Obveze porezana dobit.
- u redak AOP 162 upisuje se broj fizičkih osoba koje volontiraju sukladno Zakonu o volonterstvu (Nar. nov., broj 58/07, 22/13 i 84/121), a u redak AOP 163 upisuje se ukupan broj sati volontiranja svih fizičkih osoba koje su u poslovnoj godini volontirale sukladno Zakonu o volonterstvu.
- popunjavaju se svi stupci, stupac 4 - Ostvareno prethodne godine i stupac 5 - ostvareno u izvještajnom razdoblju. Iznimno, stupac 4 - Ostvareno prethodne godine, ne popunjava: neprofitna organizacija koja je osnovana tijekom 2021. godine, neprofitna organizacija koja je u 2021. godini prešla s jedno-

stavnog na dvojno knjigovodstvo pravna osoba koja je tijekom 2021. godine prešla iz proračunskog na računovodstvo.

U **Obrascu BIL-NPF** vrijednost aktive mora biti jednaka vrijednosti pasive. Također, u Obrascu BIL-NPF ne mogu biti istodobno popunjene AOP 199 Višak prihoda i AOP 200 Manjak prihoda.

Neprofitna organizacija u zaglavlju **Referentne stranice** označava da je obveznik vođenja dvojnog knjigovodstva odgovorom na pitanje: „obveznik vođenja dvojnog knjigovodstva“ (DA). Potrebno je označiti i razdoblje za koje se izvještaj sastavlja odabirom razdoblja 2021-12 u polju „Oznaka razdoblja“.

Bilješke su dopuna podataka uz financijske izvještaje. Bilješke mogu biti opisne, brojčane ili kombinirane. Označavaju se rednim brojevima s pozivom na AOP oznaku izvještaja na koju se odnose.

Obvezne Bilješke uz Bilancu jesu:

- pregled ugovornih odnosa i slično koji, uz ispunjenje određenih uvjeta, mogu postati obveza ili imovina (dana kreditna pisma, hipoteke, sporovi na sudu koji su u tijeku...);
- pregled stanja i rokova dospijea dugoročnih i kratkoročnih kredita i zajmova te posebno robnih kredita i financijskih najмова (leasing).

U Bilješkama uz Izvještaj o prihodima i rashodima potrebno je navesti razloge zbog kojih je došlo do većih odstupanja u odnosu na ostvarenje prethodne godine.

Bilješke se obvezno izrađuju uz godišnje financijske izvještaje, ali se **NE predaju u FINA-u** već se arhiviraju kod neprofitne organizacije.

Važno je obrazložiti eventualno postojanje razlika između rezultata koji je utvrđen s 31. prosinca 2020. godine i iskazan u stupcu „Ostvareno prethodne godine“ i onog iskazanog u stupcu „Ostvareno u izvještajnom razdoblju“ kao rezultat koji je u 2021. prenesen iz 2020. godine. Primjerice, neprofitna organizacija je 31. prosinca 2020. iskazala manjak kojeg prenosi u 2021. godinu u iznosu od 100.000 kuna, dok je u 2021. godini u stupcu „Ostvareno u izvještajnom razdoblju“ iskazala da prenosi manjak iz 2020. godine u iznosu od 80.000,00 kuna (pogledati isječak iz Obrasca: PR-RAS-NPF).

Isječak iz Obrasca: PR-RAS-NPF:

	VIŠAK PRIHODA (AOP 001-148)		115.000
	MANJAK PRIHODA (AOP 148-001)	500.000	
5221	Višak prihoda – preneseni	400.000	
5222	Manjak prihoda – preneseni		80.000
	Obveze poreza na dobit po obračunu		
	Višak prihoda raspoloživ u sljedećem razdoblju (AOP 149+151-150-152-153)		35.000
	Manjak prihoda za pokriće u sljedećem razdoblju (AOP 150+152-149-151+153)	100.000	

Neprofitna organizacija kod koje je nastalo navedeno odstupanje je obvezna isto objasniti u Bilješkama, a razlozi odstupanja mogu biti sljedeći. Uslijed specifičnih poslovnih događaja tijekom 2021. godine provedena je korekcija viška/manjka prenesenog s 31. prosinca 2020. i u tim slučajevima višak/manjak koji je prenesen s 31. prosinca 2020. i iskazan u Izvještaju o prihodima i rashodima za 2020. godinu, ali i u Bilanci na 31. prosinca 2020. godine nije identičan višku/manjku koji se iskazuje na AOP oznakama Obrasca: PR-RAS-NPF za 2021. godinu. To su primjerice slučajevi:

- 1) povrata sredstava na teret rezultata npr. u veljači 2021. godine po zahtjevu donatora jer su se sredstva koristila nenamjenski ili

- 2) ispravak pogrešnih knjiženja iz 2021. ili ranijih godina npr. korisnik je dva puta evidentirao isti račun¹.

8.1. Zaključna knjiženja i utvrđivanje rezultata u sustavu dvojnog knjigovodstva

Na kraju godine svi računi razreda 3 – *Prihodi* i razreda 4 – *Rashodi* se zatvaraju.

Zatvaranje razreda 3 i 4 i utvrđivanje rezultata obavlja se preko sljedećih računa:

- 3911 Raspored prihoda;
- 4911 Raspored rashoda;
- 5211 Obračun prihoda i rashoda;
- 5221 Višak prihoda ili 5222 Manjak prihoda.

Knjiženje zatvaranja razreda 3 i 4 i utvrđivanje rezultata obavlja se na sljedeći način:

31 – 37 (računi prihoda)		3911 Raspored prihoda	
(1) X		(3) X	X (1)
41 – 47 (računi rashoda)		4911 Raspored rashoda	
	X (2)	(2) X	X (4)

Ako su prihodi veći od rashoda – višak prihoda:

5211 – Obračun prihoda i rashoda		5221 – Višak prihoda	
(4) X			
(5) Saldo X	X (3)		X (5)

ili ako su rashodi veći o prihoda – manjak prihoda:

5211 – Obračun prihoda i rashoda		5222 – Manjak prihoda	
(4) X	X (3)	(5a) X	
	Saldo X (5a)		

Objašnjene knjiženja:

(1) Zatvaranje svih računa prihoda i prijenos na račun raspored prihoda.

(2) Zatvaranje svih računa rashoda i prijenos na račun rasporeda rashoda.

(3) Prijenos ukupnog iznosa prihoda tekućeg razdoblja na račun obračuna prihoda i rashoda.

(4) Prijenos ukupnog iznosa rashoda tekućeg razdoblja na račun obračuna prihoda i rashoda.

(5) *Ako su ukupni prihodi veći od ukupnih rashoda, višak prihoda upisuje se na dugovnu stranu računa 5211 i na potražnu stranu računa 5221.*

Napomena: ako postoji saldo na računu 5222 Manjak prihoda (iz prethodnih razdoblja), onda se s viškom prihoda tekućeg razdoblja prvo pokriva taj manjak, tj. višak prihoda tekućeg razdoblja knjiži se na račun 5222 i to najviše do salda manjka prihoda a eventualna razlika evidentira se na računu 5221 Višak prihoda.

ili

(5a) *Ako su ukupni rashodi veći od ukupnih prihoda, manjak prihoda upisuje se na potražnu stranu računa 5211 i na dugovnu stranu računa 5222.*

¹ Primjer i obrazloženje prilagođeni prema I. Jakir-Bajo: „Godišnji financijski izvještaji za 2020. kod neprofitnih organizacija koje vode dvojno knjigovodstvo“, Ripup br. 2/2021

Napomena: ako postoji saldo na računu 5221 Višak prihoda (iz prethodnih razdoblja), onda se s manjkom prihoda tekućeg razdoblja prvo umanjuje taj višak, tj. manjak prihoda tekućeg razdoblja knjiži se na račun 5221 i to najviše do salda viška prihoda a eventualna razlika evidentira se na računu 5222 Manjak prihoda.

Navedenu shemu zaključnih knjiženja i utvrđivanja rezultata pojašnjavamo na primjerima u nastavku teksta.

Primjer 1. - Utvrđivanje rezultata udruge koja je u tekućem razdoblju ostvarila višak prihoda:

Udruga je na dan 31.12.2021. godine u glavnoj knjizi imala evidentirane sljedeće

a) prihode:

- račun 3211 Članarine: 50.000,00 kn
- račun 3512 Prihodi od donacija iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave: 20.000,00 kn
- račun 3621 Prihodi od prodaje dugotrajne nematerijalne i materijalne imovine: 4.000,00 kn
- račun 3631 Otpis obveza: 1.000,00 kn

b) rashode:

- račun 4222 Naknade troškova službenih putovanja: 8.000,00 kn
- račun 4253 Usluge promidžbe i informiranja: 20.000,00 kn
- račun 4255 Zakupnine i najamnine: 30.000,00 kn
- račun 4311 Amortizacija: 3.000,00 kn.

- 1) Provedeno je knjiženje zatvaranja svih računa prihoda u ukupnom iznosu 75.000,00 kn i prijenos na račun rasporeda prihoda.
- 2) Provedeno je knjiženje zatvaranja svih računa rashoda u ukupnom iznosu 61.000,00 kn i prijenos na račun rasporeda rashoda.
- 3) Evidentiran je prijenos ukupnih prihoda u iznosu 75.000,00 kn s računa rasporeda prihoda na račun obračuna prihoda i rashoda.
- 4) Evidentiran je prijenos ukupnih rashoda u iznosu 61.000,00 kn s računa rasporeda rashoda na račun obračuna prihoda i rashoda.
- 5) Višak prihoda u iznosu 14.000,00 kn (75.000,00 – 61.000,00) prenesen je s računa obračuna prihoda i rashoda na račun višak prihoda.

Knjiženje:

Red. br.	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1	2	3	4	5
1.	Zatvaranje računa prihoda			
	Članarine	50.000,00	3211	
	Prihodi od donacija iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave	20.000,00	3512	
	Prihodi od prodaje dugotrajne nematerijalne i materijalne imovine	4.000,00	3621	
	Otpis obveza	1.000,00	3631	
	Raspored prihoda	75.000,00		3911
2.	Zatvaranje računa rashoda			
	Naknade troškova službenih putovanja	8.000,00		4222
	Usluge promidžbe i informiranja	20.000,00		4253
	Zakupnine i najamnine	30.000,00		4255
	Amortizacija	3.000,00		4311
	Raspored rashoda	61.000,00	4911	

Red. br.	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1	2	3	4	5
3.	Prijenos ukupnih prihoda na račun obračuna prihoda i rashoda			
	Raspored prihoda	75.000,00	3911	
	Obračun prihoda i rashoda	75.000,00		5211
4.	Prijenos ukupnih rashoda na račun obračuna prihoda i rashoda			
	Raspored rashoda	61.000,00		4911
	Obračun prihoda i rashoda	61.000,00	5211	
5.	Prijenos viška prihoda			
	Obračun prihoda i rashoda	14.000,00	5211	
	Višak prihoda	14.000,00		5221

Primjer 2. - Utvrđivanje rezultata udruge koja je u tekućem razdoblju ostvarila manjak prihoda:

Podaci isti kao iz primjera 1. osim što udruga u glavnoj knjizi na dan 31.12.2021. ima još evidentirane i rashode na računu 4614 *Ugovorene kazne i ostale naknade šteta* u iznosu 15.000,00 kn. Udruga je ostvarila u 2021. godini manjak prihoda u iznosu 1.000,00 kn (ukupni rashodi 76.000,00 kn – ukupni prihodi 75.000,00 kn).

Knjiženje:

Red. br.	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1	2	3	4	5
1.	Zatvaranje računa prihoda			
	Članarine	50.000,00	3211	
	Prihodi od donacija iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave	20.000,00	3512	
	Prihodi od prodaje dugotrajne nematerijalne i materijalne imovine	4.000,00	3621	
	Otpis obveza	1.000,00	3631	
	Raspored prihoda	75.000,00		3911
2.	Zatvaranje računa rashoda			
	Naknade troškova službenih putovanja	8.000,00		4222
	Usluge promidžbe i informiranja	20.000,00		4253
	Zakupnine i najamnine	30.000,00		4255
	Amortizacija	3.000,00		4311
	Ugovorene kazne i ostale naknade	15.000,00		4614
	Raspored rashoda	76.000,00	4911	
3.	Prijenos ukupnih prihoda na račun obračuna prihoda i rashoda			
	Raspored prihoda	75.000,00	3911	
	Obračun prihoda i rashoda	75.000,00		5211
4.	Prijenos ukupnih rashoda na račun obračuna prihoda i rashoda			
	Raspored rashoda	76.000,00		4911
	Obračun prihoda i rashoda	76.000,00	5211	
5.	Prijenos manjka prihoda			
	Obračun prihoda i rashoda	1.000,00		5211
	Manjak prihoda	1.000,00	5222	

8.2. Treba li se donositi Odluku o raspodjeli ostvarenog viška prihoda

Ostvarenje viška prihoda poslovanja nije cilj osnivanja i rada neprofitne organizacije (pa tako i udruge). Ne postoje zakonske zapreke da neprofitna organizacija ostvari višak prihoda obavljanjem svoje neprofitne ili profitne (gospodarske) djelatnosti. Višak prihoda se prema pozitivnim propisima za neprofitne organizacije ne smije koristiti za stjecanje dobiti njezinih članova ili trećih osoba (osnivačima), već se ostvareni višak prihoda treba koristiti isključivo za obavljanje i unapređivanje ciljeva njenog osnivanja.

Prema odredbama članku 50. i 57. Pravilnika o neprofitnom računovodstvu i Računskom planu stanja viška prihoda iskazuju se na računima podskupine 522 – Višak/manjak prihoda, a utvrđuju se na kraju godine prebijanjem računa viška i manjka prihoda. Istodobno se na računu 522 ne mogu iskazivati i višak i manjak prihoda, a u Obrascu PR-RAS-NPF iskazuje se ili višak prihoda raspoloživ u slijedećem razdoblju na AOP 154 ili manjak prihoda za pokriće u slijedećem razdoblju na AOP 155. Sukladno tome ostvareni višak prihoda utvrđen za tekuću godinu mora pokriti eventualni preneseni manjak iz prethodne godine.

Raspoređivati se može samo višak prihoda iskazan na AOP 154 Obrasca PR-RAS-NPF.

Zakonom o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, a niti navedenim Pravilnikom nije propisano kako neprofitna organizacija može i za koje namjene koristiti ostvareni višak prihoda raspoloživ u slijedećem razdoblju.

Smatramo da neprofitna organizacija ipak može za određivanje namjene korištenja ostvarenog viška prihoda donijeti odluku o rasporedu tog viška. Takva Odluka se donosi na skupštine. Odluka se donosi u 2022. godini za ostvareni višak prihoda do kraja 2021. godine. Donošenje odluke o rasporedu viška prihoda **nije obavezno**.

Ostvareni višak prihoda neprofitna organizacija može koristiti samo za:

- pokriće manjka prihoda prenesenog iz prethodne godine,
- pokriće rashoda tekuće poslovne godine,
- nabavu dugotrajne nefinancijske imovine (za investicije),
- namjensko rezerviranje sredstava (za buduće investicije, za nove aktivnosti i slično).

Ako neprofitna organizacija višak prihoda želi koristiti za pokriće manjka prihoda prenesenog iz prethodne godine (konkretno prenesen iz 2021. godine) nije potrebno donositi odluku o takvoj raspodjeli jer korištenje prihoda za navedenu namjenu je ostvareno knjigovodstvenim postupkom prebijanja stanja na računima podskupine 522 već na kraju 2021. godine.

Isto tako ne treba se donijeti odluka niti u slučaju ako se višak prihoda želi koristiti za pokriće rashod poslovanja tekuće poslovne godine (konkretno 2022. godine). Kod korištenja viška prihoda za pokriće rashoda tekuće poslovne godine važno je znati da se preneseni višak prihoda (iz 2021. godine) ne iskazuje ponovno kao prihod tekuće godine i da se rashodi tekuće godine ne iskazuju na teret prenesenog viška prihoda. Preneseni višak prihoda (iz 2021. godine) i dalje se iskazuje na računu 5221 – Višak prihoda – preneseni, a rashodi tekuće godine na računima razreda 4 – Rashodi. Sučeljavanjem prihoda i rashoda tekuće godine redovnom knjigovodstvenom metodom utvrđuje se financijski rezultata nove poslovne godine, te se prebijanjem financijskih rezultata utvrđuje financijski rezultata za prijenos u slijedeću poslovnu godinu.

Donošenje odluke o korištenju sredstava viška prihoda (iz 2021. godine) za pokriće rashoda tekuće godine, može se samo formalno opravdati korištenje viška prihoda za tu namjenu.

Za korištenje viška prihoda iz prethodne godine (konkretno 2021. godine) ta nabavu dugotrajne nefinancijske imovine u tekućoj 2022. godini potrebno je donijeti odluku o raspodjeli viška prihoda za tu namjenu.

Isto tako odluku treba donijeti i ako se želi višak prihoda (ili njegov dio) koristiti za namjenska rezerviranja sredstava za buduća investicijska ulaganja, za nove aktivnosti i slično.

U propisanom računskom planu za neprofitno knjigovodstvo nisu propisani računi za evidentiranje raspodjele viška prihoda za investiranje ili rezerviranje sredstava. Predlažemo da se za evidentiranje odlukom raspoređenih sredstava otvore analitički računi u odjeljku računa 5221 – Višak prihoda, npr.:

- račun 52210 za ukupni višak prihoda raspoloživ u budućem razdoblju, te se raspoređeni višak prihoda prenosi na
- račun 52211 – Višak prihoda za investicije ili na
- račun 52212 – Višak prihoda za rezerviranje, itd.

Kod evidentiranja viška prihoda za nabavu dugotrajne nefinancijske imovine postavlja se pitanje evidentiranja iskorištenih sredstava u trajne izvore vlasništva. Ako neprofitna organizacija nabavi dugotrajnu imovinu koja se ne amortizira (npr. u zemljište, muzejsku i arhivsku građu, umjetnička djela i slično) trebala bi u trenutku takve nabave provesti knjiženje 52211/511.

Kod nabave dugotrajne nefinancijske imovine koja se amortizira korišten iznos viška prihoda ne treba prenijeti u trajne izvore vlasništva jer će se iz tog viška u narednim godinama indirektno pokrivati trošak amortizacije.

9. Plaćanje poreza na dobit kod neprofitnih organizacija koje obavljaju gospodarsku djelatnost

Uz osnovnu djelatnost, neprofitna organizacija može obavljati i gospodarsku djelatnost ako je to propisano **statutom**, a sukladno posebnim propisima kojima se uređuju uvjeti za obavljanje te vrste djelatnosti.

Tako je Zakonom o udrugama (Nar. nov., br. 74/14, 70/17 i 98/19) propisano da gospodarske djelatnosti **udruga** može obavljati pored djelatnosti kojima se ostvaruju njezini ciljevi utvrđeni **statutom**, ali ih ne smije obavljati radi stjecanja dobiti za svoje članove ili treće osobe. Ako u obavljanju gospodarske djelatnosti udruga ostvari višak prihoda nad rashodima, on se mora sukladno statutu udruge koristiti isključivo za ostvarenje ciljeva utvrđenih statutom.

U slučaju da neprofitna organizacija obavlja gospodarsku djelatnost može postati obveznikom plaćanja poreza na dobit ako bi neoporezivanjem te djelatnosti stekla neopravdane povlastice na tržištu. Da bi se odredilo je li neprofitna organizacija obveznik plaćanja poreza na dobit po osnovu obavljanja gospodarske djelatnosti, potrebno je utvrditi:

- dovodi li neoporezivanje do stjecanja neopravdanih povlastica na tržištu,
- obavlja li se ta djelatnost samostalno,
- obavlja li se ta djelatnost trajno i
- obavlja li se ta djelatnost radi ostvarivanja dobiti ili drugih gospodarstveno procjenjivih koristi.

Ako neprofitna organizacija uz gospodarsku djelatnost ima i **prihode od neprofitne djelatnosti** (članarine, donacije, pokloni), za taj

dio prihoda i pozitivne razlike između prihoda i rashoda, **nije obveznik plaćanja poreza na dobit**.

U slučaju kada neprofitna organizacija počne obavljati gospodarsku djelatnost za koju postoji obveza plaćanja poreza na dobit dužna je tu činjenicu prijaviti u **roku 8 dana od dana početka obavljanja djelatnosti**² putem Obrasca Prijava činjenica bitnih za oporezivanje.

Obrazac se može preuzeti s mrežnih stranica Porezne uprave.

Neprofitna organizacija koja je obveznik plaćanja poreza na dobit, može plaćati porez na dobit na jedan od tri sljedeća načina:

- 1) prema **računovodstvenom načelu** (po tzv. „redovnom“ postupku) - porez se utvrđuje na osnovicu koja je razlika prihoda i rashoda, uvećana i umanjena prema odredbama Zakona o porezu na dobit. Porez se utvrđuje putem Obrasca PD;
- 2) prema **novčanom načelu** - porezni obveznik koji u prethodnom poreznom razdoblju nije ostvario prihode veće od 7.500.000,00 kuna može poreznu osnovicu utvrditi prema novčanom načelu. Porez na dobit po novčanom načelu utvrđuje se putem Obrasca PD-NN.
- 3) prema **paušalnom načelu**. Paušalno plaćanja poreza na dobit propisano je čl. 5.b Zakona o porezu na i čl. 11.a Pravilnika o porezu na dobit. Uvjet da bi neprofitna organizacija mogla plaćati porez na dobit u paušalnom iznosu je da u prethodnom poreznom razdoblju **nije** po osnovi obavljanja gospodarske djelatnosti ostvarili **prihode veće od 7.500.000,00 kuna**.

Neprofitne organizacije NE mogu plaćati porez na dobit u paušalnom iznosu ako obavljaju **samo** gospodarsku djelatnost po osnovi koje su obveznici poreza na dobit ili po osnovi te gospodarske djelatnosti ostvaruju **više od 50% ukupnih prihoda**. Porez na dobit u paušalnom iznosu mogu plaćati neprofitne organizacije koje vode jednostavno knjigovodstvo kao i one koje vode dvojno knjigovodstvo. Porez na dobit prema paušalnom načelu utvrđuje se putem Obrasca PD-PO.

Neprofitna organizacija koja je obveznik vođenja dvojnog knjigovodstva, a istovremeno obavlja neprofitnu djelatnost i gospodarsku djelatnost za koju plaća porez na dobit (prema Obrascu PD ili Obrascu PD-NN), za knjiženje poslovnih promjena upotrebljava **kontni plan za neprofitne organizacije** i prati poslovne događaje unutar propisanih poslovnih knjiga neprofitnog računovodstva. Dakle, neprofitna i gospodarska djelatnost evidentiraju se u **jednoj jedinstvenog glavnoj knjizi**.

U obvezu predaje godišnjih financijskih izvještaja u FINA-u, neprofitna organizacija koja je obveznik podnošenja godišnje prijave poreza na dobit, Poreznoj upravi predaje Obrazac PD, Izvještaj o prihodima i rashodima (Obrazac PR-RAS-NPF), Račun dobiti i gubitka (Obrazac PD-DOP), Bilancu (Obrazac BIL-NPF) i bruto bilancu.

Više o vođenju knjigovodstva kod neprofitnih organizacija koje plaćaju porez na dobit možete pročitati u RiPup-u br. 11/2021 u članku: „*Računovodstvo neprofitne organizacije koja vodi dvojno knjigovodstvo i plaća porez na dobit*“.

9.1. Što predaje neprofitna organizacija koja obavlja samo gospodarsku djelatnost

U skladu s čl. 4. st. 3. Zakona o računovodstvu, neprofitna organizacija koja je obveznik poreza na dobit za svoju **cjelokupnu** djelatnost sukladno propisima kojima se uređuju porezi, obvezna je primjenjivati odredbe Zakona o računovodstvu, osim odredbi kojima se uređuje konsolidacija godišnjih financijskih izvještaja (članak 23.), revizija godišnjih financijskih izvještaja (članak 20), godišnje izvješće

(članak 21.) i javna objava (članak 30.). Izmjenom čl. 13. st. 1. Pravilnika o načinu vođenja registra godišnjih financijskih izvještaja te načinu primanja i postupku provjere potpunosti i točnosti godišnjih financijskih izvještaja i godišnjeg izvješća propisano je da neprofitna organizacija koja **ostvaruje prihode isključivo iz gospodarske djelatnosti, FINA-i dostavlja bilancu, račun dobiti i gubitka i dodatne podatke za statističke i druge potrebe, sukladno članku 32. Zakona o računovodstvu**. Navedeno znači da je neprofitna organizacija upisana u Registar neprofitnih organizacija koja ostvaruje prihode isključivo iz gospodarske djelatnosti, osim računovodstva po propisima za neprofitne organizacije, obvezna voditi i računovodstvo za poduzetnike te **osim financijskih izvještaja za neprofitne organizacije, sastaviti i predati i navedene financijske izvještaje za poduzetnike**.³

10. Izjava o neaktivnosti

Prema članku 28. stavku 5. *Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija*, neprofitna organizacija koja tijekom poslovne godine nije imala niti jedan poslovni događaj, niti u poslovnim knjigama ima podatke o imovini i obvezama, dužna je dostaviti izjavu o neaktivnosti za prethodnu poslovnu godinu.

Poslovnim događajem smatra se bilo koji trošak ili prihod kojeg je neprofitna organizacija imala tijekom godine. Primjerice, ako je neprofitna organizacija tijekom godine imala samo troškove vezane uz vođenje računa u banci (provizija banke), takva neprofitna organizacija NE može dati izjavu o neaktivnosti. Također, ako je neprofitna organizacija imala tijekom godine određeni iznos novca na žiro računu ili u blagajni NE može dati izjavu o neaktivnosti.

Izjava o neaktivnosti sastavlja se na Obrascu: IZJAVA-NPF.

Izjava se može preuzeti na mrežnim stranicama ministarstva financija:

www.mfin.hr ➔ Neprofitne organizacije ➔ Financijsko izvještavanje ➔ [Izjava o neaktivnosti](#)

2 Čl. 2. st. 7. Zakona o porezu na dobit.

3 Prema Uputi.

Primjer popunjavanja Izjave o neaktivnosti:

Obrazac: IZJAVA-NPF

IZJAVA O NEAKTIVNOSTI

za godinu 2021.

Naziv obveznika:	Udruga dobrih ljudi				
Poštanski broj:	10.000	Mjesto:	Zagreb		
Adresa sjedišta:	Ilica 543				
RNO broj:	82147	Matični broj:	12.098.881	OIB:	48.223.170.414
Račun:					
Šifra djelatnosti:	9.133	Šifra grada/općine:	133	Šifra županije:	21

Sukladno članku 28. stavku 5. Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija (NN, br. 121/14)

POD KAZNENOM I MATERIJALNOM ODGOVORNOŠĆU IZJAVLJUJEMO:

Tijekom poslovne godine nismo imali poslovnih događaja, niti u poslovnim knjigama iskazane podatke o imovini i obvezama.

Potpis zakonskog zastupnika

Zakonski zastupnik:	Pero Perić
Datum:	23.2.2022.
Osoba za kontakt:	Pero Perić
Telefon	01/2552233
Telefax:	01/2552234
Adresa e-pošte:	info@udrugadobrihljudi.hr

Izjavu o neaktivnosti za 2021. godinu neprofitna organizacija dostavlja se do 1. ožujka 2022. na sljedeću adresu:

Ministarstvo financija
 Odjel za neprofitno računovodstvo
 Katančićeva 5,
 10000 Zagreb

Vjerodostojan podatak o pravovremenoj predaji Izjave o neaktivnosti je pečat pošte ili ovjera djelatnika Ministarstva financija kod osobne predaje. Predaja Izjave o neaktivnosti nakon 1. ožujka 2022. vratit će se pošiljaocu odnosno donosiocu.

Neprofitne organizacije koje su obveznice vođenja dvojnog knjigovodstva, a u 2021. godini nisu bile aktivne te će predati za tu godinu Izjavu o neaktivnosti, nisu bile niti obvezne tijekom 2021. godine sastavljati polugodišnje financijske izvještaje koje se predaju u FINA-u.

Neprofitne organizacije koje ne zadovoljavaju uvjete da bi dale izjavu o neaktivnosti, morat će FINA-i dostaviti propisane godišnje financijske izvještaje (koje financijske izvještaje dostavljaju ovisi o tome vodi li neprofitna organizacija jednostavno ili dvojno knjigovodstvo).

11. Revizija godišnjih financijskih izvještaja

Sukladno čl. 32. Zakona, financijski izvještaji neprofitne organizacije koja je u prethodnoj godini imala ukupan prihod od tri do uključivo deset milijuna kuna podliježu revizijskom uvidu koji se obavlja sukladno revizijskim propisima.

Financijski izvještaji neprofitne organizacije koja je u prethodnoj godini imala ukupan prihod iznad deset milijuna kuna podliježu reviziji koja se obavlja sukladno revizijskim propisima.

Navedene neprofitne organizacije dužne su do 30. lipnja tekuće godine objaviti na svojim mrežnim stranicama revizorsko izvješće o obavljenoj reviziji godišnjih financijskih izvještaja, odnosno o uvidu u financijske izvještaje za prethodnu godinu. Dakle, dužne su revizorsko izvješće o obavljenoj reviziji godišnjih financijskih izvještaja, odnosno o uvidu u financijske izvještaje za 2021. godinu objaviti do 30. lipnja 2022.

Objava revizorskog izvješća o obavljenoj reviziji godišnjih financijskih izvještaja, odnosno o uvidu u financijske izvještaje za prethodnu godinu ne odnosi se na sindikate i udruge poslodavaca. Sindikati i udruge poslodavaca dužni su do 30. lipnja tekuće godine dostaviti Ministarstvu financija revizorsko izvješće o obavljenoj reviziji godišnjih financijskih izvještaja, odnosno o uvidu u financijske izvještaje za prethodnu godinu. Sindikati i udruge poslodavaca mogu dostaviti revizorsko izvješće o obavljenoj reviziji godišnjih financijskih izvještaja, odnosno o uvidu u financijske izvještaje za prethodnu godinu zainteresiranim stranama ako se time ne narušava njihovo slobodno i neovisno djelovanje.

12. Upitnik o funkcioniranju sustava financijskog upravljanja i kontrola za 2021. kod neprofitnih organizacija

Pravilnik o sustavu financijskog upravljanja i kontrola te izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija (Nar. nov., br. 119/15 - u nastavku teksta: Pravilnik) propisuje, između ostalog, i način provođenja samoprocjene funkcioniranja sustava financijskog upravljanja i kontrola neprofitne organizacije. Samoprocjena provodi se popunjavanjem Upitnika o funkcioniranju sustava financijskog upravljanja i kontrola (u nastavku teksta: Upitnik) koji je sastavni dio toga Pravilnika.

Odredbе Pravilnika odnose se na cjelokupnu djelatnost neprofitne organizacije, uključujući i gospodarsku djelatnost.

12.1. Koje neprofitne organizacije moraju popunjavati Upitnik

Upitnik moraju popunjavati samo neprofitne organizacije koje su **obveznici vođenja dvojnog knjigovodstva**.

Dakle, Upitnik **NE popunjavaju neprofitne organizacije** koje vode **jednostavno knjigovodstvo**.

Također, Upitnik NE popunjavaju neprofitne organizacije koje vode dvojno knjigovodstvo, a koje su zadovoljile zakonske uvjete da mogu voditi jednostavno knjigovodstvo, ali NISU donijele Odluku o vođenju jednostavnog knjigovodstva.

Zakonski zastupnik neprofitne organizacije obavezan je za svaku poslovnu godinu provesti samoprocjenu učinkovitosti i djelotvornosti funkcioniranja sustava financijskog upravljanja i kontrola. Kao što smo već naveli, samoprocjena provodi se popunjavanjem *Upitnika o funkcioniranju sustava financijskog upravljanja i kontrola* koji je sastavni dio Pravilnika. Navedeni Upitnik u Word formatu možete preuzeti na internetskim stranicama Ministarstva financija: www.mfin.hr ➔ Neprofitne organizacije ➔ Institucionalni okvir ➔ **Upitnik o funkcioniranju sustava financijskog upravljanja i kontrola**.

Upitnik sadržava 35 pitanja. Sva pitanja u Upitniku moraju biti odgovorena upisivanjem oznake „X“ u odgovarajući stupac: N/P, DA, NE ili DJELOMIČNO. Ako pitanje nije primjenjivo na obveznika oznaka „X“ stavlja se u stupac N/P.

Primjerice, prvo pitanje odnosi na to je su li godišnji program rada i financijski plan usvojeni do 31. prosinca – ako je odgovor potvrđan oznaka „X“ upisala bi se u stupac DA, i to na sljedeći način:

R. br.	Pitanje	Odgovor			
		N/P	DA	NE	Djelomično
1.	Godišnji program rada i financijski plan usvojeni su do 31. prosinca		X		

Na temelju pitanja iz Upitnika provodi se samoprocjena rada sustava kojoj je cilj potvrda da se sredstva koriste zakonito, namjenski i svrhovito te da sustav financijskog upravljanja i kontrola funkcionira učinkovito i djelotvorno.

12.2. Kome se predaje Upitnik

Upitnik se NE predaje niti jednoj instituciji. Zakonski zastupnik je, nakon popunjavanja Upitnika, dužan IZVIJESTITI najviše tijelo neprofitne organizacije (npr. skupštinu udruge), odnosno tijelo koje je temeljem statuta neprofitne organizacije za to ovlašteno, o provedenoj samoprocjeni, što najviše tijelo neprofitne organizacije, odnosno tijelo koje je temeljem statuta za to ovlašteno, prima na znanje (dakle ne usvaja navedeni dokument već samo prima na znanje).

Iznimno, neprofitna organizacija koja ostvaruje sredstva iz javnih izvora, uključujući i sredstva državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave obvezna je NA ZAHTJEV nadležnog tijela državne uprave, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno drugog nadležnog tijela javne vlasti, dostaviti tom tijelu dokaz o provedenoj samoprocjeni funkcioniranja sustava financijskog upravljanja i kontrola. Nadležnim tijelom smatra se davatelj sredstava iz javnih izvora.

12.3. Do kada se mora popuniti Upitnik

Upitnik se popunjava nakon što prođe poslovna godina. Upitnika se popunjava najkasnije u roku od 30 dana od roka predviđenog za podnošenje godišnjih financijskih izvještaja za prethodnu poslovnu godinu. To znači da se za 2021. godinu mora popuniti Upitnik najkasnije do 31. ožujka 2022.

Upitnik ostaje kod neprofitne organizacije kojeg je dužna čuvati najmanje 7 godina od završetka godine na koju se Upitnik odnosi.

12.4. Tko mora sastaviti akcijski plan

Zakonski zastupnik neprofitne organizacije koja u godini za koju se provodi samoprocjena funkcioniranja sustava financijskog upravljanja i kontrola, **ostvaruje prihode u iznosu 3.000.000,00 kuna ili višem iznosu**, sastavlja akcijski plan za poboljšanje sustava financijskog upravljanja i kontrola **ako na sva pitanja iz Upitnika nije dan potvrđan odgovor**. Dakle, neprofitna organizacija koja ima prihode manje od 3.000.000,00 kuna NE mora raditi akcijski plan.

Akcijnski plan sadrži pitanja na koja je dan negativan ili djelomično potvrđan odgovor, aktivnosti koje je potrebno poduzeti za poboljšanje sustava financijskog upravljanja i kontrola, a koje će dovesti do otklanjanja manjkavosti koje su utjecale na davanje negativnog ili djelomično potvrđenog odgovora te podatke o osobama odgovornim za poduzimanje aktivnosti.

Akcijnski plan mora se donijeti do 31. ožujka 2022. na temelju odgovora iz Upitnika za 2021. godinu.

Akcijnski plan ostaju kod neprofitne organizacije koja ga je dužna čuvati najmanje 7 godina od završetka godine na koju se Upitnik odnosi.

Bilješke
